

W tekstach technicznych nadzwyczaj często posługujemy się skrótami i skrótowcami. Czasem nie zdajemy sobie sprawy, że te wyrazy też podlegają pewnym regułom językowym, i zdarza się, że ich zastosowanie jest źródłem błędów. Przy skrótach związane są one zwykle z użyciem kropki, w przypadku skrótowców – z odmianą.

Większości z Was znana jest pewnie reguła mówiąca, że jeśli wyraz i jego skrót kończą się na tę samą literę, kropki po skrócie nie stawiamy (co oznacza, że kropka zawsze pojawi się po skrócie, który jest początkowymi literami skracanego wyrazu). Skracamy zatem: magister – mgr, doktor – dr, numer – nr itd. Ale uwaga: jeśli skrót taki pojawi się w odmianie (wystąpi w innym przypadku niż mianownik), dodajemy doń odpowiednią końcówkę fleksyjną albo – i ten sposób polecam – stawiamy kropkę: dr Kowalski – dra Kowalskiego, drowi Kowalskiemu, o drze Kowalskim albo dr. Kowalskiego, bieżący nr – bieżącego nru, bieżącym nrem, w bieżącym nrze albo bieżącego nr. itd. (Zwróćcie uwagę, że jeśli skracamy wyraz „magistra”, „r” nie jest już ostatnią literą, w myśl wspomnianej reguły potrzebna jest więc kropka). Pamiętajmy ponadto, że jeśli tytuł naukowy poprzedza nazwisko żeńskie, jest nieodmienny, a kropka po skrócie się nie pojawia: wykład dr (= pani doktor) Kowalskiej. Mniej kłopotliwe skróty: prof., hab., inż., lab., bud. zachowują swoją postać w każdym przypadku.

Jeśli chcemy użyć skrót w liczbie mnogiej – uwaga! – zapisujemy go dwa razy (przy skrótach „bezkropkowych” możemy tylko dodać końcówkę fleksyjną): mgr mgr Abacki i Babacki albo mgrowie Abacki i Babacki, prof. prof. (= profesorowie) Zabacki i Ksabacki. Również tutaj w przypadkach zależnych powtarzają się reguły z poprzedniego akapitu: Wypowiedzieli się dr dr (= doktorzy) Manacki i Namacki. Wysłuchano dr. dr. (= doktorów) Manackiego i Namackiego (albo drów Manackiego i Namackiego).

Po skrótach nazw wielowyrazowych stawiamy tylko jedną kropkę, jeśli wyrazy drugi i kolejne zaczynają się od spółgłoski: bieżącego miesiąca – bm., do spraw – ds., wyżej wymieniony – ww., i tak dalej – itd. (uwaga: to są jedyne poprawne formy; zapisy d/s czy w/w są BŁĘDNE!). Jeśli jednak któryś z wyrazów rozpoczyna się od samogłoski, skrót nazwy ma kropkę po skrócie każdego wyrazu: między innymi – m.in., naszej ery – n.e., pełniący obowiązki – p.o.

Odmiana skrótowców – wyrazów (!) powstałych z pierwszych liter bądź sylab pewnej nazwy wielowyrazowej – na szczęście nie zawsze jest konieczna. Jeśli jednak przyjdzie nam odmienić taki, który zapisywany jest w całości dużymi literami, zwykle używamy łącznika (krótkiej poziomej kreski: -; w druku łącznik i myślnik są rozróżniane: myślnik jest dłuższy) oddzielającego formę podstawową skrótowca od końcówki fleksyjnej: SEP-u, KBN-owi, NOT-u, AZS-em, NZS-owi, INTiBS-em, WEMiF-owi, IChF-u, DKF-u, AIESEC-u, SPENT-em, DS-y, MEMS-ów, MSDN-u, MOSFET-em. Czasem musimy dodać również zmiękczone -i-: SEP-ie, KBN-ie, INTiBS-ie, NZS-ie, DKF-ie, LUZ-ie, MOS-ie; a czasem uwzględnić nietypową nazwę litery: IZ – IZ-etui, IZ-ecie; UJ – UJ-otui, UJ-ocie. Trudność może nam sprawić forma miejscownika, w której zmienia się ostatnia litera skrótowca zakończonego na -T. Każdy intuicyjnie wymówi [not] – [nocie], [spent] – [spencie]. Ale jak to zapisać? Zostawiamy tylko pierwszą dużą literę, resztę zapisując małymi i nie używając łącznika: NOT – w Nocie, SPENT – w Spencie. Problem może też sprawić skrótowiec kończący się na -A. W jego odmianie możemy zostawić dużą tylko pierwszą literę i odmieniać bez łącznika albo odmieniać z łącznikiem, ale bez tego -A: ELFA – Elfui albo ELF-y, Elfie albo ELF-ie, Elfui albo ELF-ai; IKEA – Ikei albo IKE-i, Ikea albo IKE-ai. Pamiętajmy: nie zawsze musimy odmieniać!

Skrótowce powinny być zapisywane w całości dużymi literami albo z jedną tylko dużą literą na początku. Pamiętajmy też, żeby odróżniać skrótowiec od nazwy jednowyrazowej, która nie

powinna w żadnym wypadku być zapisana w całości dużymi literami (w tekście; np. szyldy rządzą się innymi prawami). Piszemy zatem: Fundacja Manus (łac. manus – ręka, czyli jeden wyraz, a nie skrótowiec).

